

SUMMARY

Summary	2
Chapter I	
The Ancient Church and the Romanian Army in History	3
Chapter II	
The Foundation of the Army's Bishopric	7
Chapter III	
The Hierarchs of The Army's Bishopric	9
1. The Archpriest Dr. Vasile Saftu (1863-1922)	9
2. The Bishop Justinian Teculescu (1865-1932)	10
3. The Bishop Ioan Stroia (1865-1937)	10
4. The Bishop Partenie Ciopron (1896-1980)	11
Chapter IV	
The Military Clergy during the peace time	13
Chapter V	
The Role of the Orthodox Clergy during the War	14
Chapter VI	
The Confessions of the Church's and Laics' Superiors	15
Chapter VII	
The Dissolving of the Army's Bishopric	17
Bibliography	18
I. UNPUBLISHED SOURCES	18
II. PUBLISHED SOURCES	19
III. BOOKS – VOLUMES	20
IV. STUDIES AND ARTICLES	26

Keywords: Church, Army, garrison, army, Bishop, Synod, Inspectorate.

The Summary of the Doctor's Thesis

The present work, entitled *The History of the Army's Bishopric (headquarters in Alba-Iulia), between years 1921-1948* is structured in seven major chapters, and the chapters I- V have several subchapters.

Chapter I

The Ancient Church and the Romanian Army in History

In this chapter I emphasized the different connections and common aspect that had existed between the two institutions since the Romanian people was formed.

During the two Dacian-Roman wars (101-102; 105-106), the presence of the religious element was a true fact revealed by the historian A.D. Xenopol, when he affirmed that “the entire moral life of the Geta- Dacian people was dominated by religious aspects”¹.

After the Aurelian retreat (271-275), I mentioned the millennium of migrations that ended with the great Tartar's invasion from 1241, only briefly. Their domination persisted over the Eastern-Carpathian lands, for about a century, and over the lands between The Middle Carpathian and Danube, some more than half century, which was until the formation of the Romanian Countries.

Before the formation of the two Romanian states – Moldavia and Muntenia – I mentioned the presence of the political pre-state formations (principalities and voivodeships), that belonged to Litovoi, Ioan, Farcaș, Seneslau, that had by their side a bishop. *The Diploma of the Ioanit Knights* from 1247 mentions the presence of religious persons and places such as: churches, priests, archbishops, in the territory between The Central Carpathians and the Danube.

After 1324, instead of the mentioned political formations, it appeared in the region between The Carpathians and The Danube, a single state and a single political ruler or a lord having the name of Basarab I, The Founder (c. 1310- 1352), that is known under the name of Negru Vodă.

In a similar context the unification of the political pre-state formations between the Oriental Carpathians and Nistru (Moldavia), was realized, with the difference that the

---

¹ A.D.Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, Ediția a III-a, vol. I, *Dacia Anteromană și Dacia Romană*, 513 Î. Hr. - 270 după Hr., 1925, București, Editura „Cartea românească”, pag. 64.

way of unification was called colonizer. The main colonizers, that came from Maramureș were Dragoș (1352-1354) and Bogdan (1359-1365). I continued by proving that the immediate and natural decision of the two Romanian states was the foundation of the Metropolitan Church of the Romanian Country, the first metropolitan being Iachint, brought from Vicini (1359) and of Moldavia, that was documentary attested in September 1386, during the reign of Petru I Mușat (1375-1391). This Metropolitan Church was recognized by the Ecumenical Patriarchy on 26 July 1401, the first metropolitan being Iosif Mușat.

Taking into consideration the fact that these two things were accomplished almost simultaneously or in a short period of time, the closely connection between the two institutions: The Church, represented by the Metropolitan and the State or The Army, represented by the Ruler of the Country.

Starting with the XVth century, I illustrated each century, presenting the most representative **rulers** that showed their faith and charity towards the Church and thus they have their names written in the golden book of this divine institution. Thus, Alexander the Good (1400-1432), a Christian, peaceful and wise ruler showed a great faith in God and in the miraculous power of the Saint Relics, besides his diplomatic abilities and military skill. Due to this faith “they asked to bring the relics of Saint John al Novii (John the New) from the White Fortress and the settled them in Târgu, at the Metropolitan Church from Suceava”², showing for the first time that the Moldavian militaries were important to history “not because of their actions on the battle field, but by assuring security for a Saint martyred by the pagans and whose miraculous bones had been brought to Suceava with an impressive procession”³.

As far as Stephen the Great is concerned (1457-1504), the ruler with the longest reign, he had such a great trust in The metropolitan patriarch (1457-1477), that in 1462, when the Moldavian priests and the landowners were asked to swear they would be faithful to Poland, in the same way as the lord “the metropolitan himself presents the document in everybody’s behalf”⁴.

In the XVIth century, a sir that had a great faith in God was Radu the Great (1495-1508), who wanted to reorganize the church from The Romanian Country and brought

---

² Dr. Alexandru V. Diță, 1415. *Semnificația politică a unui act religios: Aducerea moaștelor Sfântului Ioan cel Nou la Suceava*, în „Armata și Biserica” nr. 4 / 1996, pag. 53.

³ *Ibidem*.

⁴ N. Iorga „Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a românilor”, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Vol. I, Editura Ministerului de Culte, București, 1928, pag. 90.

Nifon, the former Patriarch of Constantinopol (1486-1488; 1496-1498) in his country “with the Gate’s approval”. Even if this plan failed, it should be appreciated his Christian preoccupation to transform The Church into a powerful institution that either him – representing The State and The Army – or the people could count on under any circumstance.

More over I emphasized the real Christian character of Neagoe Basarab (1512-1521). Two of his main achievements are sufficient in order to register his name among the saints in the calendar. One is related to architecture and the other to literature. It is about The Church of the Monastery from Curtea de Argeş and about the well known work: *The Advice of Neagoe Basarab to His Son Teodosie*. This work contains the most peaceful advice of the faithful lord for his son, whom he asks to be more understanding with his enemies, even under hard circumstances. He advised him to offer presents in order to avoid murders and only if the enemies remained to their evil decision he should “call God to help us and only with God’s help we should fight against them. Because if they are in a big number, that was God’s work, and for their unfaithful act, God would make our enemies surrendered at our feet”⁵.

The most important Romanian ruler by the end of the XVIth century was Mihai Viteazu (1593-1601) that showed a great faith in God and cared about the people of the Church and the saint values of faith. Mihai’s qualities are reflected in his respectful attitude towards Ioan de Prislop, for whom Mihai built “a Walachia’s Metropolitan Church, against the Catholics’ great indignation, as they had been supported by Bathorests until then, in the Country’s capital, situated near the house of Napragi, the Latin bishop of Transilvania”⁶. By Mihai’s side there were The metropolitan John and Dionisie Rally, the patriarch of Târnovo, the one who “put holly water according to the tradition and wished him to have a long life” and who, according to N. Iorga “he became the lord’s confessor and advisor until the end of his life”⁷.

In the XVIIth century I mentioned the reign of two lords (Matei Basarab 1632-1654 in the Romanian Country and Vasile Lupu 1634-1653 in Moldavia), that seemed to be in a continuous competition of building and helping the churches.

---

⁵ „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie”, Capitolul: *Pentru solii și pentru războaie*, ediție asimilată după unicul manuscris păstrat. Transcriere, traducere în limba română și studiul introductiv de Prof. Dr. G. Mihăila, membru corespondent al Academiei Române, cu o prefață de Dan Zamfirescu, editura „Roza Vânturilor” București – 1996 pag. 313.

⁶ N. Iorga „, Sate și preoți din Ardeal”, București 1902, pag. 40.

⁷ Ioan Străjan *Mihai Viteazul*, în revista „Dacoromania”, nr. 27, Alba Iulia, 2006, pag. 2.

Matei Basarab felt such a great love related to churches that, in 1643, he confessed to Ferdinand III, that “he would rather die if the Turkish people harmed the Christians”⁸.

Vasile Lupu helped the Romanian churches and some other Eastern Orthodox churches that were under the power of the Ottoman Gate, and he determined the patriarchs that ruled these churches to address him the following words: “you are as an emperor to us”⁹.

At the end of the XVIIth century and the beginning of the XVIIIth century, the personality of Constantin Brâncoveanu (1688-1714) can be easily observed due to his faithful life. Antim Ivireanul overwhelms him using the following epithets: “if we call you the crown of all the lords we will say the truth as you seem to be an olive tree seeded in the house of God that spreads its forever green branches towards all of us...”¹⁰.

The XVIIIth century presents the fight of two monks Visarion Sarai and Sofronie from Cioara, and of the people from the Stone Country, ruled by Horea, Cloșca and Crișan. They were accompanied by a great number of priests.

In the XIXth century, the good relations between The Church and The Army or the lord, are emphasized by the involvement in the country’s problems of some person’s of The Church that would help the lords. Thus, among the most stable supporters of Tudor Vladimirescu (1821), was Chesarie, the treasurer of Antim Monastery from Bucharest, the future bishop of Buzău (1825-1846), and Ilarion from Argeș, the superior of the mentioned monastery “a good friend and advisor of Tudor”¹¹.

In the same century, in Moldavia, the bishop Melchisedec Ștefănescu, is considered to be one of the most constant supporters of A.L.I.Cuza, that helped him to unify the two Principalities, Moldavia and the Romanian Country.

During the Independence War, many Romanian priests accompanied the country’s army on the battle fields from Grivița, Plevna, Smârdan, and Atanasie Stoenescu, The Bishop of Râmnic, sanctified the bridge from Corabia (that was built by the Romanian military), baptized the flags, confessed gave the Eucharist to all the soldiers, on 20 August 1877, before crossing the Danube.

---

⁸ C. Rezachevici, *Viața politică la mijlocul secolului al XVII – lea. Epoca lui Vasile Lupu și Matei Basarab*, în „Istoria Românilor”, Vol. V, coordonator Virgil Câdea, Editura Enciclopedică, București 2003 pag. 119: cf. Hurmuzaki IV, 1, pag. 776.

⁹ C. Rezachevici, *Viața politică la mijlocul secolului al XVII – lea. Epoca lui Vasile Lupu și Matei Basarab*, în „Istoria Românilor”, Vol. V, coordonator Virgil Câdea, Editura Enciclopedică, București 2003 pag. 140.

¹⁰ Antim Ivireanu „Didahi”, Editura Minerva, București 1983, pag. 204-205.

¹¹ Antonie Plămădeală „De la Cazania lui Varlaam la Ion Creangă”, Sibiu, 1997, pag. 173.

The XXth century. By the means of the two world organizations, this century asked for the maximum involvement of The Church and Army. The war years revealed the quality and the value of hundreds of priests that by their activity on the battle fields determined the Romanian society to reconsider their image and attitude towards the real responsibilities of the Romanian Orthodox priest.

Chapter II

The Foundation of the Army's Bishopric

In this chapter I presented the main legislative documents as well as the stages of the religious service in the army's benefit starting with 1850. In that year the first *Instructions* were edited and were called *The Duties of The Army's Priests*, structured in seven points, elaborated by The Metropolitan of Hungary-Walachia and The Ministry of Army's Activities, that became The Ministry for War. The life of these *Instructions* would be short as in 1870 another document regarding the activity of the army's priests was elaborated and applied, that was called: *The Rules for the Priests from the Permanent Army*. This document was followed by a decree in 1876 which mentioned that "all the troops and the territorial unities could have a priest", and "in 1877 the priests of the local units were replaced by the priests of Garrisons, that would serve or all the units from the area". In 1876 there were elaborated *The Instructions* called *The Duties of the Army's priest* that settled "the activity of the army' priest during the peace period, regarding the divine cult and teaching the religious sciences, in the military schools and established their duties during the war period". These Instructions were published by the archimandrite Gabriel Rășcanu (a former priest of the army), in The R.O.C. magazine, year IV, 1877-1878, pages 173-180.

After this stage that took place before the foundation of The Army's Bishopric, there followed another intermediary stage (1915-1921). This stage started on May 5, 1915, when The Holly Synod took into consideration the proposal of Metropolitan Pimen, to endow The Army with a well organized religious service that should have a spiritual guide, in the person of a archpriest. The Holly Synod elected father Constantin Nazarie, who was a university professor of Christian Moral at Faculty of Theology from Bucharest.

Pressed by the war that was coming, father Nazarie elaborated *The Instructions Regarding the Duties of the Army's Priests*, which, after having a final form and being approved by the Holly Synod and by The General Staff, "became the order number 3451 from 28 October 1915, of The General Staff and were published in *The Romanian*

Orthodox Magazine in November 1915”. One should remind that *The Instructions* elaborated by father Nazarie “were the basis for the priests’ activity in the army until The Army’s Bishopric was founded”.

In the subchapter called *The Organizing of the Religious Service in the Army*, one can take into consideration the fact that by the election of father Nazarie and his Instructions, the entire activity of the priests was so well coordinated that The Army’s Great Headquarters had nothing else to add, as “all that needed be noted, was written by me in a very detailed way”-said the author- and he added the following: “ to prove that The Instructions elaborated by me were absolutely complete, one should observe the fact that during the war, we respected their spirit and words and all the cases had been mentioned there, although we had to deal a lot of different situations”¹².

In the last but one chapter, there are presented the rights to promotion and reward regarding the army’s priests. By the means of a *Report* (no. 473 from 12 February 1917) father Nazarie asked for and obtained the right for the priests to have the same statute as a lieutenant in reserve. He proved that their activity was similar to that from other countries and was connected to the words of the gospel “the worker is worthy of being paid” (Lc.X,7). Even more, he said, the priests that distinguished themselves by courageous acts, would be proposed to be promoted with the rank of captain. The Assistant of the Head of Religious Service should be promoted with the rank of a major and The Head of the Religious Service should be given the rank of a Colonel.

The last subchapter called *The Real Foundation of the Army’s Bishopric*, shows that The Instructions elaborated by father Nazarie in 1915, had the statute of law until 20 July 1921, when *The Law Regarding the Organization of the Military Clergy* appeared, and the absolute leader of all the military priests, irrespective of their religion, would be “a military bishop, having the title “The Bishop of Alba-Iulia”, and becoming a member of The Holly Synod”.

The Metropolitan Pimen, a great supporter of this *Law*, was sustained by The General Ioan Rășcanu, The Ministre of War in that time, who declared in front of The Parliament that “the army can not dispense with the spiritual service of the priests”¹³.

---

¹² C. Nazarie – „Referat asupra activității preoților de armată, în campania din 1916 – 1918”, București, 1920, pag. 8.

¹³ Gh. Nicolescu și ceilalți, „Preoți în Tranșee 1941 – 1945”, București, 2000, pag. VIII; cf. Ștefan Pâslaru, *23 Aprilie 1921. Legiferarea organizării clerului militar*, în „Revista de Istorie Militară” nr. 3/1993, pag. 38.

This *Law*, structured in twelve articles, was promulgated by the King Ferdinand I, by the High Royal Decree No. 3378 from 20 July 1921 and published in The Official Gazette no.99 from 6 August 1921. *The Law* was followed by *The Regulations for Applying the Law Regarding the Organization of the Military Clergy*, promulgated by The Royal Decree no. 1970 from 18 June 1924, and published in The Official Gazette no. 115/1924. This document was elaborated in 9 chapters and 48 articles.

Dr. Ioan Stroia had become the Bishop of the Army (20 May 1925) and soon after that, he started to elaborate a new normative act, called *The Temporary Instructions Regarding the Religious Service during the Peace and War Periods*. These *Instructions*, which completed *The Regulations of the Law* from 1924, would be approved by The General Staff and The Ministry of National Defense in 1931. They contain explicit details regarding the priest's activity in the permanent Army as well as for the reserve, related to the religious- pastoral service during the peace and war periods, under all circumstances (mobility, front, retreats, etc).

The last legislative and very important document for the history of the two institutions- The Army and The Church- was *The Law Regarding the Organization of the Military Clergy*, published in the Official Gazette no.67 from 22 March 1937. This Law is, in fact, the modified version of *The Law of the Military Clergy* from 1921. The initiative of this modification belonged to The Ministry of National Defense that in 21 January 1936 lodged to The Holy Synod *The Project of Changing the Law Regarding the Organization of the Military Clergy*, which contained all the elisions, completions and all the needed changes.

Chapter III

The Hierarchs of The Army's Bishopric

1. The Archpriest Dr. Vasile Saftu (1863-1922)

The first priest that was engaged in this responsible position was The Archpriest Dr. Vasile Saftu. He was born in Braşov, studied at "Andrei Şaguna" High School from his native place, then at The "Andreian" Theological – Pedagogical Institute from Sibiu, and continued with a specialization course at Leipzig, Germany. There he got his doctor's degree in Philosophy. He started his activity at a secondary school from Bucharest and from the school year 1893-1894 he was asked to teach *Introduction to Religion, Church History and Polemics* and afterwards he was given the courses of Homiletics at The Theological Institute from Sibiu. He would teach until 1911 when he was named the archpriest of Braşov and priest at "St. Nicholas" Church from Şchei.

Having a very good intellectual grounding, a strong character and a proved Transylvanian patriotism, Vasile Saftu ascended the social and the professional scale, situation confirmed by those times' magazines: "As a young widower, father Saftu directed his energy towards the church and his nation, being a foremost person of all the movements from Braşov. Having a great spirit of initiative and a rare talent in organization everything, he administered, with a great honesty, the funds of The "St. Nicholas" Church which were used to help the schools from Braşov"¹⁴.

The entire activity of Vasile Saftu was structured in several domains, such as: administrative, pastoral-missionary, cultural-theological, national-patriotic, social, political and ecumenical. He paid a lot of respect to all of his activities.

As recognition of his lifetime activities he received the title of Bishop of the Army from the church's tribunal. He couldn't enjoy this new activity as he died on 6 April 1922, before taking the holly order.

2. The Bishop Justinian Teculescu (1865-1932)

He was born in a family of shepherds. He started his studies at The "Andrei Şaguna" High School from Braşov, as his predecessor, continuing them at The Theological Institute from Sibiu. He had to give up to studying abroad due to poverty, even if the Consistory from Sibiu had offered him a scholarship. Under these circumstances, he started his activity as a teacher at Râşnov, where he stayed for 3 years. After ending the stage in education, he took the holly order as a priest. He remained in the same place for ten years, until 1901, when he was promoted as the bishop of Alba Iulia. He stayed there until 1922, when he was invested The Bishop of the Army. He showed a great dignity in this position for one year and eight months (April 1923-December 1924). He was moved to the Bishopric of Cetatea-Albă Ismail, due to superior, national and religious interests. He served there for 7 years and 7 months "until the moment, when the angel of death closed, with cold fingers, his eyelids stuck over his vivid and shiny eyes, which did not have the life's flame in them, and his tumultuous soul flew to the world of eternity".

3. The Bishop Ioan Stroia (1865-1937)

He was born in Cacova- Fântânele, the county of Sibiu, and had the same educative formation as Vasile Saftu. He studied at "Andrei Şaguna" High School from Braşov, The Theological Institute from Sibiu, and then he went to Germany, at Jena,

---

¹⁴ I. Vlad „Cărturari braşoveni pentru România Mare”, Braşov, 1999, pag. 115 : „Gazeta Transilvaniei”, (G.T.), nr. 6 din 12/25 ian. 1919.

where he got the doctor's degree in Philosophy. In 1894 he was substitute professor, in 1896 a temporary professor and from 1899, became a titular professor at The "Andreian" Theological Institute from Sibiu, being considered one of the most valuable professors of this school.

In Decembre 1900, he was named archpriest and priest in Săliște, where he remained until 1 July 1908, when he was transferred to Sibiu. There, he had the same statute and stayed until 1919, when he had to spend some time in the service of The Metropolitan Organization from Sibiu, in the administrative area. He worked under this position until 1925, when he was invested with the title of "The Army's Bishop".

Among his most important achievements we have to note *The Temporary Instructions Regarding the Religious Service during the Peace and War Periods, elaborated in 1931*. From an administrative point of view, he struggled to obtain and built as many churches and chapels as possible which could help the army. From a pastoral-missionary point of view, he gave his best to reduce the sects in the army and parishes, by writing numerous and consistent reports addressed to The Holy Synod and to The Ministry of the National Defense, asking for their involvement in reducing those reactions that could harm the country and the army, which were considered to be at the basis of our national unity.

His cultural-theological activity is pointed out by two of his more important studies related to moral which have been highly appreciated even by the contemporary moralists.

He died on 18 April 1937, at the Bishopric of Alba-Iulia, as we could find written in a religious magazine: "while ending this article, the sound of the metropolitan bells announces us the passing to eternity of the second Bishop of the Army"¹⁵

4. The Bishop Partenie Ciopron (1896-1980)

Undoubtedly, Partenie Ciopron was the most prodigious and representative Bishop of the Army. We can say that he had a complex and complete personality, due to his multiple physical, intellectual and moral qualities which were used in the benefit of church and his country. He was born on 30 September 1896, in Păltiniș village, county of Dorohoi, in a family with six children (5 boys and a girl). He went to "Iași, where he subscribed at The School of Church Singers"¹⁶ after the primary school, in his native place.

---

¹⁵ „Revista Teologică”, Nr. 4, aprilie 1937, p. 206.

¹⁶ Alexandru M Ioniță, *Episcopul Dr. Partenie Ciopron*, în „B.O.R”, an XCVIII (1980), nr. 9-10, pag. 939.

After The First World War, where he took part in as an active fighter, he enrolled in *The Vaniamin Costachi Seminar* from Iași. He graduated in 1929 and in the same year he subscribed at the Faculty of Theology from Cernăuți. He took his diploma in 1933 and his degree with the work *About Chastity*. Due to his continuous effort and moral seriousness, the Metropolitan Pimen Georgescu invested him with the rank of Archimandrite and the mission of “The Exarch of the Monasteries from the Archbishopric of Iași”. Besides that, he determined him to continue his studies and Partenie Ciopron got his doctor’s degree at the same faculty, in 1937. He became a doctor in theology with the thesis “Archiepiscopate for Our Savior after Melchisedec’s Arrangement”.

According to these great achievements, Archimandrite Partenie Cipron was elected The Bishop of the Army, on 17 June 1937. The proposal of The Ministry of National Defense was decisive for his election. The ministry recommended him to M.S. King Carol II to name him, due to his active participation in The First World War, when he was badly hurt (29 July 1917), during the dramatic battles from Oituz- Cașin.

Working in the administrative area, he organized all the documents of The Cathedral of Unification, as he found there some major disorders. After three years, all means of transport (car, carriage) were prepared to go in the direction where the people and the army needed him. After starting the East campaign (22 June 1941), he “leded the mission of re- Christianization in the name of Orthodox faith, in the space released from Bolshevik occupation. He could maintain the institution of the military clergy at an equilibrate level, despite of the dramatic period that lasted from 23 August 1944, until 22 August 1948”¹⁷.

The bishop Partenie was a person that worked not at his desk, but in his community. He would check the military on the battle field and at the same time he would give his best to raise faith in the Basarabians’ souls. After the Russian revolution from 1917, they had been closed the churches, their priests had been driven out and their right to faith had been taken away. After 23 years (1917-1941), when an Orthodox bishop reopened their churches, spread among them religious books, crosses and other Christian object, these people were so consternated that “they attacked the bishop Partenie broking even his staff-noted the sub inspector Ioan Dăncilă”¹⁸.

---

¹⁷ Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolescu „Preoți în Tranșee 1941-1945”, Fundația General Ștefan Gușă 2000, pag. IX.

¹⁸ Protopop Colonel Ioan Dăncilă , *Cu Crucea pe pământul dezrobit*, în „A.C.”, an. II (1941), nr. 8-9, pag. 1, 3.

For a good communication and information among the Inspectorate of the Military Clergy, the active priests and the military leaders, he founded some magazines, of which the one that lasted the most was *The Word's Power*. This magazine had a monthly edition that was not interrupted for 4 years (May 1940-April 1944), totalizing 48 numbers and 1053 pages.

After The Army's Bishopric abolished (22 August 1948), Partenie would be named The Bishop at Roman. He would serve there until 1978 and in the same year he would go to Văratec Monastery. There he died on 28 July 1980.

Chapter IV

The Military Clergy during the peace time

In this chapter I noted the main activities carried on by the priests in the military units, hospitals, churches and chapels which were subordinated to The Inspectorate of the Military Clergy. The current duties of the military priests were: to perform the entire sacramental services, on Sundays and holydays, and for the rest of the week, they would adapt their schedule according to the troops' program (blessings, Te-Deum, etc.).

The services were followed by the preach or the moral, that was meant to raise the troops' spirits, which was an indispensable thing for an well organized and equilibrated unit, that should always be ready to fight against the enemy.

In order to consolidate the religious feeling, the priest would study hard *The Biblical History of the Old Testament and the New Testament* as well as the word of *The Saint Teachings* which were useful to the troops , by presenting them the most expressive and representative examples of sacrifice and abnegation. By their preaches, the God's servants (patriarchs, prophets, apostles, preachers, evangelists, saints, pious, confessors, etc.) renounced to world's temptations, being confident in the fact that their renunciation would be recompensed by God after their souls passed away and entered God' s World.

Besides preaches, the priests would give conferences with a religious, moral and patriotic content, which were listened by the soldiers and their officers. The subjects of these conferences would be not the confession, but religious parables and examples of good conduct during the war of our ancestors. These were used to stimulate the soldiers “ to fulfill their duty, to respect the laws, to subdue unconditionally to their superiors, to love their Country and the King at the risk of their life”

In hospitals, the sick persons could confess their sins to the military priests and receive the Eucharist. They were taught to see the diseases and pain as God's messengers that would help them become better persons and Christians. The presence of the priests in

the military prisons was compulsory as well, at least once a week, on Sunday. Their job was to make the prisoners be aware of their responsibility to respect the law and of the correctitude of the disciplinary measures that were taken against the ones who broke it, by stealing, indiscipline, running away, etc. The priest would serve the religious service which was accompanied by preach, twice a month, and during The Lent, they might confess and the ones who showed penitence, could receive the Eucharist.

Thus, by their polyvalent activity, carried on in the middle of the soldiers, the priests changed the classical characteristics of The Army, mainly based on instruction, into a school of the soul.

Chapter V

The Role of the Orthodox Clergy during the War

The graphic regarding the work schedule of the military priests during the war was more crowded than during the peace period and it was structured in two plans: a religious one and a pastoral one. All the divine services, such as the confession, the receiving of Eucharist and the blessing of the troops, were considered religious activities. As well as the confession and the receiving of Eucharist are essential Mysteries, especially if we take into consideration the fact that during the war, the soldiers have to face death all the time. Thus, their administration is compulsory even if the circumstances are stressful and the time is not enough. When the individual confession was not possible, they would resort to a confession in groups of soldiers. After saying the special prayer, the priest would try to convince the penitent about the necessity of a full confession. Thus, he tried to make him regret sincerely and increase the wish of becoming straight and trust in God's forgiveness.

The blessing of the troop before going to war should be considered the most important psychological moment, as the priest gave the soldiers the last encouraging and stimulating advice. On Sundays and holidays, the priests used to serve other religious services, besides the Liturgy, such as: "The Blessing of the Water, Te-Deum that is officiated to thank to the head of the Corp of battle, when they won a fight or with other special occasions, as: The New Year's Eve, The National Day, The King's Birthday or other members from the royal family's birthday".

As the religious activity is more difficult during the war, the priest would focus on the pastoral side, because it can be practiced under any circumstances. If the troop was on March or at rest, the priest would walk through the camp talking with the entire group or in private with the soldiers stressed by many thoughts, unexpected feelings that had been caused by the battles' anger.

Besides the religious-pastoral activities, the military priests organized cultural manifestations, such as: evening parties, evening sittings and performances. The characters were played by the soldiers. These strategies were used to entertain the soldiers' souls that had been covered by a monotonous feeling of repugnance caused by the endless war.

The priests that accompanied the army in Basarabia, besides their efforts to Christianize the people, they developed some activities to teach them to read and write, because they got to a reduced level of thinking, after a half of century under atheism's influence.

We should mention about the monks and nuns' from Moldavia who did their outmost and worked as hospital attendant and stretcher bearers in the campaign hospitals, in mobile trains or even in the war area where they recovered the injured soldiers from.

The variety of their activities carried on among the soldiers and their great devotion are rigorously presented by the priest N.I. Rădulescu, who worked at The Ambulance of the First Division of Chivalry: "I paid attention at every moment to make my duty as a priest and as a Romanian citizen. I did not have other thought except to serve my country, by transmitting to soldiers the faith in God, the hope for our future people and the love for every Romanian thing"¹⁹.

Chapter VI

The Confessions of the Church's and Laics' Superiors

In this chapter I presented some of the officers' and military doctors' confessions related to the activity of the military doctors. The both categories were very impressed by the value of these priests (moral, intellectual, pedagogical, national-patriotic) and they used the most flattering words to describe the military clergy. This thing should not surprise us if we think of the fact that the military priests were rigorously selected. When some hierarchs from a few dioceses were worried about the exposure to death of some of the most valuable priests, father C. Nazarie, the coordinator of the religious service during The First World War, said: "Well, here I had the opportunity to observe the eminence of the eminent priests: they asked me, with tears in their eyes, not to separate them from the

---

¹⁹ A.M.R. *Fond Inspectoratul Clerului Militar, Dosar nr. 23, f. 13; Raportul preotului econom N.I. Rădulescu, de la Ambulanța Diviziei I de Cavalerie, către P.C. Protoereu al Preoților de Armată (26 Aprilie 1918).*

regiments of which they were so attached. A Colonel said to me that if I transferred the priest, he would give up the command of the best Regiment of Hunters”²⁰.

To dissipate any shadow of doubt regarding the valuable activity of the military priests, we present the words of the Marshal C. Prezan, The Commander of the General Staff of the Army, who confessed to father Nazarie on 10 April 1918, that: “The priests have done more than their duty and it is an honor for the clergy, who close to the soldiers, offered us more than we asked for...”²¹. The General Ioan Rășcanu completed his words saying that the priests “were an example of courage for the troop and of the officers during the most dangerous situations. They were noble priests who had all the needed qualities”²².

Thus, regarding the priest V. Cernăianu they say: “from the moment of mobilization until today... he stayed near the soldiers whom he stimulated by words and example. I think that it is our duty to affirm that the victories from Mărășești and Muscel are in part due to priest Cernăianu who has his right contribution, related to soul”. (Colonel Stănescu).

The priest Ioan Gheorghiu from Sulina from the Reg. 73/ 78 Infantry: “during the battle he went to accomplish his duty, no matter the danger of the shells, in order to encourage the soldiers or to bury the dead soldiers”. (General Istrate)

About the priest D. Elian from Pișcociu, county of Gorj, Reg.3 Hunters, it is said: “during the hard battles where the Regiment participated, on 9 September 1916 at Gimnoc on Mucului Hill, when the troop with the machine-guns leaded by sub-lieutenant Chiriacescu remained without cartridges, he faced the bullets and brought two boxes of cartridges”. (Colonel Vlădescu)

About the same priest it is affirmed: “during the fights with the Bolsheviks, in Basarabia, he accompanied the troops. Here he was an active promoter of the Romanian language in churches and schools. The effects of his work could be seen later”. (Lt. Col.Diamandi).

Words of great appreciation were written about hundreds of priests who, by their intelligence and abnegation raised the value of the Romanian church and of its servants.

---

²⁰ C. Nazarie, „Activitatea preoților de armată în campania din 1916 – 1918”, București, 1920, pag. 17.

²¹ *Ibidem*, pag. 31

²² Preot Grigore N. Popescu „Preoțimea română și întregimea neamului – chipuri, fapte, suferințe și pilde pentru viitor”, Vol. I, Tipografia „Vremea”, str. Carol, nr. 10, 1940, pag. 42 – 43.

Chapter VII

The Dissolving of the Army's Bishopric

Due to the unfavorable course of the last World War, after 23 August 1944, the activity of the military priests registered a significant regress. This situation became more increased after the communist regime was installed in our country. This regime promoted the atheism. The Department of Education, Culture, Propaganda (E.C.P) that belonged to the Communist party controlled and censored everything that had an ecclesiastical content.

The dissolving of some dioceses, the passing in reserve of many military priests, the forced retirement of some hierarchs and religious personalities that disturbed them, were clear signs that there would be hard times for The Church and its servants.

P.S. Partenie, a sensible reader and interpreter of the weather's signs, in the last Easter Pastoral on 16 April 1944, predicted the hard moments that would come over our country in the following way: "a cold wind is blowing from the East... The Romanian people that has suffered for ages, has fought and sacrificed in the name of justice and truth, will face the history as a roadside cross stays at crossroad"²³... "you will hear bombardments, destructions, conquests and other similar events"²⁴.

After four years (1944-1948) of endless harassments and tortures, upon The Army's Bishopric, the new regime, forced by the Russian power, gave the finishing stroke. Thus, after 27 years of productive and blessed collaboration between the army and The Church "by the Order No. 946426 from 22 August 1948, of the IIIrd Military Region (Cluj), The Military Clergy was dissolved"²⁵.

A beautiful moment of the Romanian religious history, during which the two important institutions of the Country-The Army and The Church- subordinated to Church and Romanian people unconditionally, ended here after 50 years of activity.

---

²³ Preot Căpitan Năstase Gh. – *Troița* - în „A.C.”, an IV (1943), nr. 10 – 12, pag. 15.

²⁴ Partenie Ciopron – *Pastorală de Înviere a Domnului către oștire ...*, în „A.C.”, an. V (1944), pag. 4 – 5.

²⁵ Alexandru Moraru „Biserica Ortodoxă Română între anii 1885 – 2000. Biserică. Națiune. Cultură.”, vol. III, Tom. I, E.I.B.M.B.O.R., București, 2006, pag. 529; Gh. Nicolescu și ceilalți „Preoți în tranșee ...”, pag. 27.

BIBLIOGRAPHY

I. UNPUBLISHED SOURCES

ARHIVA *Sfântului Sinod, fond Inspectoratul Clerului Militar*, (A.S.S.) Dosar nr. 159/1921, fila 20; Dosar nr. 186/1925 – 1926, f. 64 v., 65, 65v.; Dosar nr. 203/1925 – 1926, f. 3, 4, 5, 5 v., 6, 7, 10 – 13, 16, 22, 23, 23 v, 24, 27, 27 v, 28, 30, 30 v., 31, 33, 35 v., 36, 38; Dosar nr. 208/1926, f. 92.; Dosar nr. 217/1926, f. 16, 17; Dosar nr. 271/1929, f. 5, 6, 9, 38 v., 39, 40, 41, 45 v.; Dosar nr. 291/1930, f. 21; Dosar nr. 303/1930, f. 15 v.; Dosar nr. 312/1931, f. 23, 23 v.; Dosar nr. 323/1931, f. 25 – 25 v., 27, 27 v.; Dosar nr. 333/1932, f. 37, 37 v., 38, 38 v.; Dosar nr. 364/1934, f. 137, 139 v., 130 v.; Dosar nr. 374/1934, f. 2, 2 v., 10, 12, 43.; Dosar nr. 404/1935, f. 28.; Dosar Nr. 405 / 1936, f. 13, 13 v, 24 v.; Dosar nr. 417, f. 4, 5, 28, 28 v, 29; Dosar Nr. 439/1937, f. 23, 23 v.; Dosar Nr. 477/1939, f. 229, 230, 231; Dosar nr. 505/1941, f. 48 v.; Dosar nr. 606/1947, f. 165; Dosar nr. 621/1948, f. 169, 181, 292; Dosar nr. 633/1948, f. 58; Dosar nr. 634/1949, f. 8; Dosar nr. 641/1949, f. 5.

ARHIVELE *Militare Române, fond Inspectoratul Clerului Militar*, (A.M.R.) Dosar nr. 11, fila 43 – 57; Dosar 12, fila 2, 7; Dosar 23, filele 1, 1 v, 3, 3 v, 4, 4 v., 5, 6, 13, 26 v., 27 v.; Dosar nr. 250/1945, f. 2; Dosar nr. 314/1945, f. 69, 70, 72, 73, 102, 103, 114v., 148, 182 – 192, 197, 289, 382; Dosar nr. 329, f. 114, 115.

ARHIVELE *Naționale Alba* „Protocolul de Eshibite al Protopopiatului de Alba Iulia pe anul 1901” – original.

ARHIVELE *Naționale Alba*, Fond Protopopiat Ort. Rom./1909 „Protocol Eshibite”, Nr. poz. 137 (manuscris original).

DIRECTIA *Generală a Arhivelor Statului, Filiala Alba, Fond C.N.R .Alba Iulia*, Dosar nr. 3/1918, o filă; Dosar nr. 6/1918; Dosar nr. 7/1918; Dosar nr. 8/1918, o filă; Dosar nr. 34/1918, (o filă), original tipărit; Dosar 101/1918; Dosar 178/1919, (o filă).

II. PUBLISHED SOURCES

- BÂSCĂ, Ioan, *Izvoare de mare valoare și autenticitate „Unirea” din Blaj 1918 și „Alba Iulia”*, organ al proclamării unității naționale, în „Presa noastră”, 1988, 32, nr. 11-12, pag. 59-61.
- EPISCOPIA Romanului și Hușilor, *Sesiunea Anuală a Adunării Eparhiale*, în „M.M.S.”, an XLII (1966), nr. 9-12.
- EPISCOPIA Romanului, *Lucrările Adunării Eparhiale*, în „M.M.S.”, an XXXIX, (1963), nr. 3-4, pag. 247.
- INSTRUCȚIUNI *provizorii asupra serviciului religios în timp de pace și în timp de campanie*, București, Tipografia Marelui Stat Major, 1931, pag. 8.
- NAZARIE, C. – „Instrucțiuni asupra atribuțiunilor preoților de armată”, publicate de Chiru C. Costescu în „Colecțiunea de Legi, Regulamente, Acte, Deciziuni, Circulări, Instrucțiuni, Formulare și Programe” începând de la 1866 – 1916 și aflate în vigoare la 15 August 1916, București, Institutul de Arte Grafice C. Sfetea, Calea Moșilor, 62 – 64, 1916, pag. 353.
- NAZARIE, C., „Instrucțiuni asupra atribuțiunilor preoților de armată”, 1915, publicate și de Chiru C. Costescu în „Colecțiune de Legi ...”, pag. 353.
- NAZARIE, C. – „Referat asupra activității preoților de armată, în campania din 1916 – 1918”, București, 1920, pag. 8.
- NESTOR, Vornicescu, Severineanul, *O cronică a războiului pentru Independență, alcătuită de Ștefan Cotigescu și scrisă pe paginile unei Evanghelii în anul 1878*, în „Biserica Ortodoxă Română”, (B.O.R.), An. XCIV, (1976), Nr. 5 – 6, pag. 549.
- PACURARIU, Mircea *Listele cronologice ale ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române*, în „B.O.R.”, an XCIII (1975), nr. 3-4, pag. 352.
- STAVARACHE, Dumitru, *Acte normative privind instituția clerului militar român după Marea Unire*, în „Armata și Biserica”, Nr. 4 / 1996, pag. 187: cf. Arh. Mitrop. Ungro-Vlahiei, dosar 1628 / 1850, fila 8.

III. BOOKS – VOLUMES

- ACADEMIA de Științe Social Politice a R.S.R, Institutul de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol”, Iași. Institutul de Istorie N. Iorga București *Petru Rareș*, redactor coordonator Leon Simanschi, Editura Acad. R.S.R., Buc., 1978.
- ACADEMIA Română *Istoria Românilor* vol. V București 2003, nota 1; după Ștefan Gorovei, *Când a primit Lupu Vornicul domnia Moldovei?*, în AIX, XXXI (1994).
- ACADEMIA Română *Istoria Românilor*, vol. VIII, editura Enciclopedică, București, 2003; Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu „Istoria Bisericii Ortodoxe Române”, vol III, EIBMBOR, București, 1984; Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Listele cronologice ale ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române*, în rev. „B.O.R”. An XCIII (1975) nr. 3 - 4 – martie – aprilie.
- ACADEMIA Română *Istoria Românilor*, vol. IX, *România în anii 1940 – 1947*, Enciclopedia Română, București, 2008.
- ATANASIU, Victor, *Bătălia din zona Sibiu – Căineni*, Septembrie 1916, Editura Militară, București, 1982.
- BISERICA în Misiune. Patriarhia Română la ceas aniversar*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 2005, pag. 20-21.
- BOBULESCU, C., *Fețe bisericești în Războaie, Răzvrățiri și Revoluții*, Chișinău, Tipografia Eparhială - „Cartea Românească”, 1930.
- BOȚOCAN, Ioan, *Excelsior, Cuvântări și meditații la cei adormiți în Domnul*, vol. I, Editura „Oastea Domnului”, Sibiu, 2002.
- BRANIȘTE, Valeriu, *Corespondență 1911 – 1918*, vol. IV, Cluj-Napoca 2001.
- CARMEN SAECULARAE VALACHICUM, *2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent sub conducerea lui Burebista*, Ediție prefațată de Vasile Netea, Editura Minerva București, 1979; N. Iorga, *Dumnezeu să-i ierte*, în „Neamul românesc”, an I, (1907), nr. 87.
- CARTURARI brașoveni (sec. XV-XX), *Ghid Bibliografic*, Brașov 1972.
- CAZANISTEANU, Constantin, *Pe urmele lui Mircea cel Mare*, Editura Sport - Turism, București, 1987.
- CIOBANU, Radu, Ștefan, *Neagoe Basarab (1512-1521)*, Editura Militară, București, 1986.
- CIOROGARIU, Roman, *Zile trăite*, Oradea, 1926.

- CORNEANU, Nicolae, *Biserica Românească din Nord - Vestul țării în timpul prigoanei hortyste*, E.I.B.M.B.O.R., București 1986.
- CURTICAPEANU, V., *Epoca lui Cuza Vodă*, Editura Enciclopedică, Colecția *Orizonturi*, București 1973.
- DANIIL, de la Rarău, TUDOR, Sandu, *Caiete. Ce e omul?*, 4, Îngrijitorul ediției Alexandru Dimcea, Editura Christiana, București, 2003.
- DOCUMENTELE UNIRII – 1918... vol. X.
- DRAGOMIR, Silviu, *Istoria dezrobirei religioase a românilor din Ardeal în secolul al XVIII-lea*, vol. I, Sibiu, 1920.
- DRAGOMIR, Silviu, *Istoria dezrobirei religioase a românilor din Ardeal în secolul al XVIII-lea*, vol. II, Sibiu, 1930.
- DRĂGOI, Eugen, *Istoria creștinismului în date*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2004.
- EFTIMIE, Episcopul Romanului și Hușiilor *Episcopul Melchisedec Ștefănescu, viața și înfăptuirile sale*, Roman, 1972.
- ELIADE, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, Ediția a II-a, vol. I, Editura științifică București, 1991.
- EPISCOPIA Ortodoxă Română Oradea, *Roman R. Ciorogariu (1852-1937)*, Editura Episcopiei Ortodoxe a Oradiei, 1981.
- FĂTU, Mihai, *Biserica Ortodoxă din N - Vestul Țării sub ocupație hortistă, 1940-1944*, E.I.B.M.B.O.R., 1925.
- GHIBU, Onisifor, *Nu din partea aceea, studii și articole, 1904-1914*. Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Vasile Popeangă, Editura Eminescu, București, 1985.
- GIURESCU, Constantin, C., *Istoria Românilor*, vol. II, Ed. ALL Educational, 2000, București.
- GIURESCU, Constantin, C., *Istoria Românilor*, vol. III, Editura ALL Educational București, 2000.
- GIURESCU, Constantin, C., *Istoria Românilor de la moartea lui Mihai Viteazul până la sfârșitul epocii Fanariote (1601-1821)*, Vol. III, Ediție îngrijită de Dinu C. Giurescu, All Educațional, București, 2000.
- GIURESCU, C., Dinu, *Istoria ilustrată a românilor*, Editura Sport - Turism București, 1981, pag. 28; cf. Herodot „Historii”, IV, 93.

- HANZU, Ilie, *Cartea de aur a satului Cacova - Fântânele*, Județul Sibiu, Editată de Parohia Ortodoxă Română din satul Cacova – Fântânele, 1998.
- IORGA, N., *Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a românilor*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Vol. I, Editura Ministerului de Culte, București, 1928.
- IORGA, N., *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, Ediția a II-a revăzută și adăugită Vol. II, București, Editura Ministerului de Culte, 1930.
- IORGA, N., *Istoria Armatei românești*, vol. I (până la 1599), Vălenii de Munte, Editura Tipografiei „Neamul Românesc” 1910.
- IORGA, N., *Istoria lui Mihai Viteazul*, vol. II, Editura Minerva, București, 1979.
- IORGA, N., *Istoria lui Ștefan cel Mare*, Editura Minerva, București 1978.
- IORGA, N., *O viață de om așa cum a fost*, Ediție îngrijită de Valeriu Râpeanu și Sanda Râpeanu, Editura Minerva, București, 1976.
- IORGA, N., *Sate și preoți din Ardeal*, București, 1902.
- ISTORIA României în date*, Coordonată de Constantin C. Giurescu, Editura Enciclopedică Română, București 1972.
- IVIREANU, Antim, *Didahi*, Editura Minerva, București 1983.
- ÎNVĂȚĂTURILE lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*, Capitolul: *Pentru solii și pentru războaie*, ediție asimilată după unicul manuscris păstrat. Transcriere, traducere în limba română și studiul introductiv de Prof. Dr. G. Mihăila, membru corespondent al Academiei Române, cu o prefață de Dan Zamfirescu, editura „Roza Vânturilor” București – 1996.
- JOSAN, N., *Românii din munții Apuseni de la Horea și Avram Iancu la Marea Unire din 1918*, Editura Altip, Alba Iulia, 2001.
- JOSEPHUS, Flavius, *Antichități iudaice*, vol. II, Editura Hasefer, București, 2003.
- JOSEPHUS, Flavius, *Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor*, Editura Hasefer, București, 1989.
- KIRITESCU, C., *Istoria Războiului pentru întregirea României 1916-1919*, Ediția a II-a, București, Editura „Cartea Românească”, Vol. II.
- KIRIȚESCU, C., *Istoria războiului pentru întregirea României*, Ediția a II-a, 1925, vol. III.
- LĂCĂTUȘU, Ioan, *Personalități din Covasna și Harghita*, Cluj-Napoca, 1998.
- LITURGHIER, E.I.B.M.B.O.R., București, 1995.
- LUPAȘ, I., *Istoria Unirii Românilor*, Editura Scripta, București 1993.

- LUPAȘ, Ioan, *Spice din istoria noastră bisericească*, Nr. 8 – 9 – 10 „Biblioteca Șaguna”, Sibiu, 1912.
- MANEA, Vasile, *Preoți Ortodocși în închisorile comuniste*. Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Patmos 2001.
- MANEA, Vasile, IOANIȚOIU, Cicerone, *Martiri și Mărturisitori ai Bisericii din România (1948-1989)*, (Biserica Ortodoxă), Patmos 1998.
- MANOLE, Ilie, *Rezumatul Tezei de Doctorat Asistența religioasă în structurile Armatei Romane Moderne (1875-1948)*, Iași 1997.
- MAREȘ, Ioan, *Biserica „Sf. Nicolae” din municipiul Bacău*, Editată de Episcopia Romanului și Hușilor, 1983.
- MARINA, Ovidiu, *Însemnări din Bulgaria*, la intronizarea Patriarhului Chiril, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1954.
- MARINESCU, C., Gh., *Epopoea Marii Uniri*, Galați, 1993.
- Martiriul Sfinților Brâncoveni*, Editura Sofia, ediție redactată și îngrijită de L.S. Desartovici, București, 2007, cf. N. Iorga *Inscripții din bisericile României*, vol. I, București, 1907.
- MINISTERUL Culturii și Cultelor, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia *România 85 (1918-2003) Documente ale Marii Uniri*, Editura Altip, Alba Iulia, 2003.
- MOLITFELNIC, Ediția a IV-a, EIBMBOR, București, 1984.
- MONUMENTE istorice bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei, Iași 1974.
- MORARU, Alexandru, *Biserica Ortodoxă Română între 1885 – 2000*, Biserică, Națiune, Cultură, E.I.B.M.B.O.R., București, 2006.
- MORARU, Alexandru, *Catedrala Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului*, Editura Arhiepiscopiei, Cluj, 1998.
- NAZARIE, Constantin, *Activitatea preoților de armată în campania din 1916 – 1918*, București, 1920.
- NICOLESCU, Gh., DOBRESCU, Gh., NICOLESCU, A., *Preoți în lupta pentru făurirea României Mari*, Editura Europa Nova, București, 2000.
- NICOLESCU, Gh., DOBRESCU, Gh., NICOLESCU, A., *Preoți în Tranșee 1941 – 1945*, București, 2000.
- PAPP, Petru, E, *Din trecutul Beiușului - Pagini de glorie și de jertfe*, „Doina”, Tipografie și Librărie, Beiuș 1928.
- PASCU, Ștefan, *Făurirea statului național unitar român*, vol. II, Editura Academiei R.S.R., București, 1983.

- PĂCURARIU, Mircea, *Cărturari sibieni de altădată*, Editura Dacia Cluj-Napoca, 2002.
- PĂCURARIU, Mircea, *Dicționarul Teologilor Români*, Ediția a II-a, Editura Enciclopedică, București, 2002.
- PĂCURARIU, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 1, Ediția a II-a, E.I.B.M.B.O.R., București, 1991.
- PĂCURARIU, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2., E.I.B.M.B.O.R., București, 1981.
- PĂCURARIU, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, Ediția a II-a, E.I.B.M.B.O.R., București, 1994.
- PĂCURARIU, Mircea, *Politica Statului ungar față de Biserica românească din Transilvania, perioada dualismului austro-ungar, 1867-1918*, Sibiu, 1986.
- PĂCURARIU, Mircea, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, (1786-1986)*, Sibiu, 1987.
- PĂCURARIU, Mircea, *Revoluția românească din Transilvania și Banat in anii 1848 – 1849, Contribuția bisericii*, Sibiu 1995.
- PĂCURARIU, Mircea, *Scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Dacia Cluj - Napoca, 2002.
- PĂCURARIU, Mircea, *Studii de Istorie a Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Academiei Române, București 2005.
- PĂIUȘAN, Cristina, CIUCIANU, Radu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist 1945 – 1958*, vol. I, București 2001.
- PIMEN, Mitropolitul Moldovei și Sucevei *Mărășești, locul biruinței cu biserica Neamului*, Tipografia Neamțu, 1924; din *Cuvântarea doamnei Alexandrina Cantacuzino*, Președinta Societății Ortodoxe a Femeilor Române.
- PIMEN, Mitropolitul Moldovei și Sucevei *Amintiri din marele război*, Tipografia Monastirii Neamțu, 1923: *Cuvântare rostită la mormântul lui Ștefan cel Mare de la Putna în 1922*.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Basarabia*, Sibiu, 2003.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Biserica Slujitoare*, Sibiu 1986.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Contribuții istorice privind perioada 1918-1939*. Elie Miron Cristea, Documente și corespondență, Sibiu 1987.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Dascăli de cuget și simțire românească*, București 1981.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *De la Alecu Russo, la Nicolae de la Rohia*, Sibiu 1977.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *De la Cazania lui Varlaam la Ion Creangă*, Sibiu, 1997.

- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Pagini dintr-o arhivă inedită, Documente literare*, Editura Minerva, București, 1984.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, Sibiu, 1996.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Românii din Transilvania sub teroarea regimului dualist austro-ungar, 1867-1918. După documente, acte și corespondențe rămase de la Elie Miron Cristea*, Sibiu 1986.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Visarion Puiu, corespondență*, vol. I, Sibiu 2005.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie *Visarion Puiu. Documente*, vol. II, Sibiu, 2005.
- POPEANGĂ, Vasile, MUREȘIANU, Ion, B., *Aradul cultural în lupta pentru înfăptuirea Marii Uniri (1908 – 1918)*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, 1991.
- POPESCU, Grigore, N., *Preoțimea română și întregirea neamului – chipuri, fapte, suferinți și pilde pentru viitor*, vol. I, Tipografia „Vreamea”, str. Carol, nr. 10, 1940.
- POPESCU, Grigore, N., *Preoțimea română și întregirea neamului – Temnițe și Lagăre*, vol. II, Tipografia „Vreamea”, Str. Carol nr. 10, 1940.
- PORCESCU, Scarlat, *Episcopia Romanului, (Monografie)*, Editată de Episcopia Romanului și Hușilor, 1984.
- PUȘCARIU, Sextil, *Brașovul de altădată*, Cluj 1977.
- PUȘCARIU, Sextil, *Memorii*, Ed. Minerva, Buc. 1978.
- ROȘCA, Eusebiu, *Monografia Institutului Seminarial Teologic - Pedagogic „Andreian”*, Sibiu 1911.
- SCURTU, I., ALEXANDRESCU, Ioan, REZACHEVICI, Constantin, STOICA, Ioan, *Enciclopedia de istorie a României*, vol. II, Editura Meronia, București, 2003.
- SIMIONESCU, Paul, *Petru Rareș, Domnul și vremea sa*, Colecția *Orizonturi*, 6, București 1970.
- STANCA, Sebastian, *Contribuția preoțimii române din Ardeal, la Războiul pentru întregirea neamului 1916-1919*, Cluj 1925.
- STEINHARDT, Nicolae, *Dăruind vei dobândi*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, Baia Mare, 1992.
- STOICESCU, Nicolae, *Matei Basarab*, Editura Academiei R.S.R, București 1988.
- SUCIU, I., D., *Monografia Mitropoliei Banatului*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1977; Arhiva Episcopiei Arad, grupa II, dosar 36 / 1916, actul nr. 4294 / 13 / 26 Septembrie 1916.

- SUCIU, I., D., CONSTANTINESCU, R., *Documente privitoare la Istoria Mitropoliei Banatului*, vol. II, Edit. Mitrop. Banatului, Timișoara 1980.
- ȘANDRU, Ilie, BORDA, Valentin, *Un om pentru istorie, Patriarhul Miron Cristea*, Casa de editură Petru Maior Târgu-Mureș, 1998.
- ȘERBAN, Ioan, GIURGIU, Dorin, MIRCEA, Ionela, JOSAN, Nicolae, *1918 – 85 de ani – 2003, Dicționarul personalităților Unirii*, Editura Altip Alba Iulia, 2003.
- TOPOLOG, Ion, *Torna, Torna, Fratres*, București, 1971.
- VLAD, I., *Cărturari brașoveni pentru România Mare*, Editura Academiei Aviației și Apărării Antiaeriene „Henri Coandă”, Brașov 1999.
- VLAD, I., *Pagini de istorie brașoveană, Studii și Articole*, Brașov, 1991.
- VLAD, I., *Românismul brașovenilor, Documente 1916-1919*, Editura „Transilvania Expres”, Brașov, 1998.
- VLAD, I., *Brașovul și Marea Unire*, Editura „Dacia Europa Nova” 1996.
- XENOPOL, A.D., *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, Ediția a III-a, vol. I, Dacia Anteromană și Dacia Romană, 513 Î. Hr. - 270 după Hr., 1925, București, Editura „Cartea românească”.

IV. STUDIES AND ARTICLES

- AIOANEI, Constantin, TRONCOTĂ, Cristian, *Contra Armatei negre a călugărilor și călugărițelor*, în „Magazin istoric”, Anul XXX (1996) – nr. 1 (346), pag. 3.
- AIOANEI, Constantin, TRONCOTĂ, Cristian, *Contra Armatei negre a călugărilor și călugărițelor*, în „Magazin istoric”, (M.I.) serie nouă, An XXX, (1996), nr. 2 (347), p. 17.
- ALEGEREA *Episcopului Cetății-Albe*, în „B.O.R.”, An 42 (1924), nr. 12 (525), pag. 747.
- ALEGEREA, *înmânarea cârjei și înscăunarea I.P.S. Nicolae Corneanu ca Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului și a P.S. Partenie Ciopron Episcop al Romanului și Hușilor*, în „M.M.S.”, an XXXVIII (1962), nr. 3-4, pag. 133.
- ALEGERI *de Ierarhi*, în „Mitropolia Ardealului” an. VII (1962), nr. 1-2, pag. 160.
- ALEGERI *de Ierarhi*, în „Mitropolia Ardealului” an. VII (1962), nr. 3-6, pag. 181.
- ALEXANDRU, M., Ioniță, *Episcopul Dr. Partenie Ciopron*, în „B.O.R.”, an XCVIII (1980), nr. 9-10, pag. 939.

- ARDEALUL *Răstignit*, în „Arma Cuvântului” (A.C.), An. I (1940), nr. 4-5, pag. 5.
- BANCHET *dat de Episcopul militar*, în „Telegraful Român”, (1925), Nr. 48-49.
- BĂRBIERU, Ermil, *Sărbătoarea Cuviosului Partenie la Episcopia Romanului*, în „M.M.S.” an XLI (1965), nr. 1-2, pag. 117.
- BĂRDIER, Al., – *Datoriile ceasului de față* în „A.C.”, an. I (1940), nr. 6 – 7, Oct. – Noi., pag. 28.
- BĂRDIERU, Al. – *Câteva vechi mărturii despre Preoții militari* – în „A.C.”, an III (1942), Nr. 1 – 3, pag. 32 – 33; Protopopul Lazăr Asachievici, este tatăl lui Gheorghe Asachi. Vezi Econom D. Furtună, în „Biserica Ortodoxă Română”, (1933), nr. 1 – 2, pag. 44.
- BĂRDIERU, AL., *Slujitorii Altarului și războiul*, în „A.C.”, an IV (1943), nr. 1 – 4, pag. 21.
- BONTEANU, Arhim., Teodosie – *La moartea Mitropolitului Pimen*, în „V.M”, an. II (1934), nr. 9 – 10, Decembrie, pag. 194.
- BONTEANU, Theodosie, *Monahismul și Legea bisericească din 1925*, în „Viața Monahală”, Redacția Sf. Mănăstiri Cetățuia Iași, An I, nr. 5, Iulia 1933, pag. 155.
- BOTOCAN, Ioan – *Cultul șefilor* – în „A.C.”, An. II (1941), nr. 1.
- BOȚOCAN, Ioan – *La depunerea jurământului elevilor T.T.R., la școala de echitație a cavaleriei Sibiu*, în „A.C.”, an. II (1941), nr. 3 – 4, pag. 28.
- C.P. *Vizita D-lui Mareșal Antonescu în Basarabia*, în „A.C.”, An III (1942), nr. 1-3, pag. 46.
- C.P. *Ziua Eroilor la Alba Iulia*, în „A.C.”, an III (1942), nr. 4-6, pag. 99.
- CANTOR, Nicolae, *Dr. Ioan Stroia*, în „Îndrumător pastoral” I, Alba Iulia (1977), pag. 247.
- CENTENARUL *Facultății de Teologie din București*, în revista „Studii Teologice”, seria a II-a, an. XXXIV, (1982), nr. 1-2, pag. 38.
- CERNOVODEANU, Paul, *Epoca lui Constantin Brâncoveanu*, în „Istoria Românilor” Vol. V, București 2003 Editura Academiei, pag. 248.
- CHIRIAC, C., *Prea Sfințitul Episcop Partenie Ciopron octogenar*, în „M.M.S.” An.LII (1976) nr. 3-4, pag. 610.
- CIOBOTEA, Dan, Ilie, *Elemente ale religiei geto-dacilor favorabile procesului de creștinare a strămoșilor*, în „Studii teologice”, Seria a II-a, Anul XXVIII (1976), Nr. 7-10, București, pag. 617.

- CIOPRON, Partenie, *Începem*, în „A.C.”, organ oficial al Episcopiei Militare, an I (1940), nr. 1, pag. 1.
- CIOPRON, Partenie, *Începem*, în „A.C.”, An I (1940), Nr. 1, pag. 2
- CIOPRON, Partenie, *Omagiu Î.P.S Pimen ...* în „Viața Monahală”, An. I, (1934) nr. 11-12, pag. 302-303.
- CIOPRON, Partenie, *Pastorală de Paști (1940)*, în „A.C.”, an. I (1940), Mai, nr. 1, pag. 6.
- CIOTORAN, Gabriel, *Carol al II-lea încalcă testamentul Regelui Ferdinand*, în „Historia”, Revistă de istorie, An VII, (2007) Nr. 66, Iunie, pag. 36.
- CIUREA, Al., I. – *Drept credinciosul voievod Ștefan cel Mare în evlavia poporului român* – în „Sfinți români și apărători ai Legii strămoșești”, E.I.B.M.B.O.R., lucrare alcătuită de Nestor, arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei, București, 1987, pag. 596.
- COJOCARU, Haralambie, Asist. Univ., *Misionarism*, în „A.C.”, an. II (1941), nr. 1, pag. 33 – 34.
- COLAN, Nicolae, *Amintiri*, în „Mitropolia Ardealului”, Anul XI (1966), nr. 7-8, pag. 469-474.
- Colonel (r) Ioan Strujan, *Apărarea Patriei în „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”*, în revista „Armata și Biserica”, Nr. 4 / 1996. pag. 66.
- CONFERINȚA preoțască a tractului Sibiu, în „Telegraful Român”, (1908), Nr. 118.
- CONFERINȚĂ preoțască în tractul Alba-Iulia, în „Telegraful Român”, (1908), nr. 89.
- CONFERINȚA preoților militari din Armata I, în „Arma Cuvântului”, An II (1941) Nr. 1 pag. 47.
- CONFERINȚĂ a preoților militari la București, în „A.C.”, An I (1940), Nr. 1, pag. 30 – 31.
- CONFERINȚELE învățătoarești din Cercul Săliște, în „Telegraful Român”, supliment la nr. 41, din 14/27 aprilie 1901.
- CONFERINȚELE învățătoarești, Cercul Săliște, în „Telegraful Român”, (1902), Nr. 48.
- CORNEANU, Ioan, *Procesul intentat de autoritățile ungurești, părintelui Vasile Lucaciu la Tribunalul Regal din Satu –Mare, 8 Iulie 1889*, în „Dacoromania”, Fundația „Alba Iulia 1918, pentru unitatea și integritatea României”, Alba Iulia, nr. 27/2006, pag. 13.

- CRAINIC, Nichifor, *Sună învierea neamului nostru*, în „Magazin istoric”, An. XLI (2007) - serie nouă - nr. 8 (485), August, pag. 4; Citat din N. Crainic, *Zile albe zile negre „Memorii”*, Casa Editorială Gândirea, București, 1991.
- CREȚU, Gheorghe, *Armata și Biserica: Două realități, două puternice argumente ale dăinuirii noastre*, în „Armata și Biserica”, Nr. 4/1996, pag. 105 – 108.
- CRONICA bisericească internă, în „B.O.R”, Seria II, An 43(1925), nr.9 (534), pag. 549.
- CU PRILEJUL *alegerilor episcopale. Un gest de mare ținută morală și patriotică*, în „A.C.”, an V (1944), nr. 1-4, pag. 61 – 62.
- DANIEL, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei – *Alocuțiune ținută la Simpozionul Armata și Biserica, instituții fundamentale ale unității și continuității românești* - Iași, 19-22 februarie 1996, în „Armata și Biserica”, Nr. 4/1996, pag. 10.
- DASCĂLU, Sextil, S., *Lacrimi de fericire. Note de jurnal* – în „A.C.”, an. IV (1943), nr. 5 – 6, pag. 45 – 46.
- DĂNCILĂ, Ioan, *Misionarism în mijlocul trupei* – în „A.C.”, an I, (1940), Dec., nr. 8, pag. 11
- DĂNCILĂ, Ioan, *Drumuri pastorale ale P.S. Episcop al Armatei*, pe lunile Martie – Aprilie – în „A.C.”, an. II (1941), nr. 3 – 4, pag. 36-37.
- DĂNCILĂ, Ioan, *Drumuri Pastorale. Episcopul Armatei în mijlocul prizonierilor sovietici din lagărul Budești*, în „A.C.”, an IV (1943), nr. 10 – 12, pag. 55.
- DANCILA, Ioan, *Momente pastorale. Grija pentru sănătatea sufletească a trupei* – în „A.C.”, an. II (1941), nr. 3 – 4, pag. 12.
- DĂNCILĂ, Ioan, *Să ne strângem rândurile* - în „A.C.”, an. I (1940), nr. 1, pag. 9 – 10.
- DĂNCILĂ, Ioan. *Cu noi este Dumnezeu - Bravilor noștri ostași de pe zonă*, în „A.C.”, An I (1940), Nr. 2-3, pag. 5.
- DĂNCILĂ, Ioan, Dl. General Antonescu – *Către slujitorii altarelor* - în „A.C.” An I (1940) Nr. 6-7, Oct. - Nov., Pag. 3.
- DĂNCILĂ, Ioan, *Călătorii Misionare*, în „A.C.”, an I (1940), nr. 4-5, pag. 38.
- DĂNCILĂ, Ioan, *Cu Crucea pe pământul dezrobit*, în „A.C.”, an. II (1941), nr. 8-9, pag. 1, 3.
- DĂNCILĂ, Ioan, *Spicuri din strădaniile P.S. Episcop al Armatei în actualul război*, în „A.C.”, an III (1942), nr. 1-3, pag. 11.
- DĂNCILĂ, Ioan, subinspectorul Clerului Militar, *Rugăciune*, în „A.C.”, An IV (1943), nr. 1-4, pag. 24.

- DĂNCILĂ, Ioan, subinspectorul Clerului Militar – *Exemple pilduitoare I, Ministrul*, în „A.C.”, an IV (1943), Mai – Iunie, nr. 5 – 6, pag. 4.
- DĂNCILĂ, Ioan, *Trei ani de rodnică păstorire*, în „A.C.”, An I (1940), nr. 6-7, pag. 9.
- DEICA, Justin, D., Confesor Militar *Biserica și eroii neamului*, în „A.C.”, an. IV (1943), nr. 1 – 4, pag. 27.
- DINTR-O *pastorală către clerul armatei*, în „Telegraful Român” (1937), nr. 50.
- DIȚĂ, Alexandru, V., *1415. Semnificația politică a unui act religios: Aducerea moaștelor Sfântului Ioan cel Nou la Suceava*, în „Armata și Biserica” nr. 4 / 1996, pag. 52 – 56.
- DRUMURI *Misionare*, în „A.C.”, an II (1941), nr. 1, pag. 44.
- Dumitru PELIGRAD, *Episcopul ...*, în „T.R.”, Nr. 7-8/1995; Onisifor Ghibu „Pe baricadele vieții. Anii mei de învățătură” Cluj Napoca, 1981, p. 360.
- DUMITRU, Axinte, M. – *Mărturii străine despre ostașul român* – în „A.C.”, an I (1940), Nr. 6 – 7, pag. 20.
- DUMITRU, Axinte, M. – *Mărturii străine despre ostașul român* – în „A.C.”, an II (1941), Nr. 1, pag. 21.
- DUMITRU, Axinte, M., recenzie la cartea Părintelui C. Bobulescu *Fete bisericești în războaie, răzvrătiri și revolții*, Chișinău 1930, în „A.C.”, an. I (1940), nr. 6 – 7, Oct. – Nov., pag. 47.
- EFTIMIE, Luca, Episcop al Romanilor și Hușilor, *Clericii Ortodocși din Eparhia Romanului și Hușilor în războiul din 1916-1918*, în „B.O.R.”, an CXVI, (1978), nr. 11-12.
- EPIFANIE, Norocel, Tomitanul, episcop vicar, *Figuri luminoase de slujitori bisericești din sec al XIX-lea, luptători pentru cultura și unitatea neamului*, în Volumul *Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de jos în trecut și astăzi*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați 1981, pag. 127 – 128.
- EPISCOPUL *armatei în mijlocul ostașilor din Ardeal*, în „T.R.”, an. LXXIV (1924), nr. 33-34.
- EPISCOPUL *armatei P.S. Sa Părintele Justinian Teculescu*, în „Telegraful Român”, Anul LXXI (1923), Nr. 35.
- EPISCOPUL *Armatei pe Front*, în „A.C.”, an. V (1944), nr. 1-4, pag. 64.
- FLOREA, Pătroiou – *Un cerc pastoral printre ostași* – în „A.C.”, an IV (1943), nr. 1 – 4, pag. 57.

- GALERIU, Constantin, N., *Preotul Profesor Constantin Gh.. Nazarie – cincizeci de ani de la moartea sa*, în „Studii Teologice”, („S.T”). seria II-a, Anul XXIX (1977), nr. 1-2, pag. 178.
- GAZETA Transilvaniei (G.T.), din 7 apr. 1922.
- GAZETA Transilvaniei, nr. 9, din 15 / 28, ian. 1919.
- GAZETA Transilvaniei, din 12/25, ianuarie 1919.
- GAZETA Transilvaniei, nr. 27 /1919.
- GAZETA Transilvaniei, nr. 45 din 22 decembrie – 4 ianuarie 1919.
- GAZETA Transilvaniei, nr. 78 din 10 aprilie 1922.
- GAZETA Transilvaniei, nr. 134 din 4 iulie 1915.
- GAZETA Transilvaniei, nr. 236/ 1919.
- GEORGESCU, Gh. – *Carte de rugăciuni pentru soldați* – în „A.C.”, an. I (1940), nr. 1, pag. 27
- GIURGIU, Dorin, *Participarea corpului didactic din comitatul Alba de Jos la pregătirea și desfășurarea marelui act de la 1 Decembrie 1918*, în „Apulum” XXXIX, 2002, pag. 536.
- GRECU, George – *Rolul bisericii în trecutul țării noastre* – în „Viața Monahală” , an. I, (1933), nr. 5, Iulie, pag. 144-145.
- ICHIM, Eugen - *Ctitorul bisericii din Ivești, Generalul Nicolae Șova* – în „Armata și Biserica”, Nr. 4/1996, pag. 221.
- INSTALAREA *protopresb. Dr. Ioan Stroia*, în „Telegraful Român”, (1908), Nr. 55.
- INSTALAREA *protopresb. Dr. Ioan Stroia*, în „Telegraful Român”, (1908), Nr. 56.
- INSTALAREA *protopresb. Dr. Ioan Stroia*, în „Telegraful Român”, (1908), Nr. 57.
- INSTALAREA *protopresbiterului Dr. Ioan Stroia*, în „Telegraful Român”, (1901), Nr. 24.
- INSTALAREA *protopresbiterului Dr. Ioan Stroia*, în „Telegraful Român”, (1901), Nr. 41.
- INVESTIREA *noilor Episcopi*, în “Telegraful Român”, (1925), Nr. 46-47.
- INVESTIREA *noului Episcop al Armatei, P.S. Partenie Ciopron*, în „Telegraful Român”, (1937), nr. 42.
- IOAN, P.S. *Episcop al Armatei*, în “T.R.”, (1937), Nr. 17.
- IONIȚĂ, Alexandru, M., *Episcopul Partenie Ciopron*, în „B.O.R.”, An. XCVIII (1980), nr. 9-10, pag. 940.

- IODACHE, Anastasie, *România în anii primului Război Mondial* în „Istoria Românilor”, vol. VII, Tom. II, Editura Enciclopedică, București, 2003, pag. 354.
- ÎNSEMNARI *mărunte. Știri*, în „B.O.R.”, Seria II, An 43 (1925), nr. 11(536), pag. 719.
- JOSAN, N., *Cărturarii județului Alba în slujba Unirii Transilvaniei cu România*, în „Apulum”, XXXVII/2, Alba Iulia, 2000, pag. 189-190.
- JOSAN, N., *Marea Unire în paginile „Unirii”*, în „Unirea” de Alba Iulia, vineri 28 noiembrie 2003, pag. 4.
- JUREBIȚĂ, George, *Buletinul Episcopiei Cetății Albe – Ismail*, an IX (1932), nr. 8.
- JUSTINIAN, *Episcopul armatei. P.S. Sa Justinian Teculescu*, în „T.R.”, anul LXXI (1923), nr. 35.
- JUSTINIAN, *Episcopul*, în “Telegraful Român”, An. LXXX (1932), nr. 53.
- LĂCĂTUȘU, Ioan, *Episcopul Iustinian Teculescu militant pentru unitatea națională a românilor*, în „Apulum” XXXI, (1994), pag. 407-408.
- LAUDAT, I., D., *P.S. Episcop Partenie Ciopron s-a mutat la Domnul*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, an LVI, (1980), nr. 6-8, pag. 615
- LECTURĂ *bună pentru ostași*, în „A.C.”, An I (1940), Nr. 2-3, pag. 37.
- LUCA, Eftimie, *Episcop al Romanului și Hușilor, Clerici Ortodocși din Eparhia Romanului și Hușilor în războiul din 1916 – 1918*, în „B.O.R.”, An. CXVI, (1978), Nr. 11-12, pag. 1266.
- MACOVESCU, George – *Introducere la Independența României – documente diplomatice 1873 – 1881*, Editura Academiei R.S.R., pag. XXI.
- MANOLE, Ilie – *Publicații religioase pentru instituția clerului militar* – în „Armata și Biserica”, București, 1996, pag. 203.
- MANOLE, Ilie și NICOLESCU, Andrei, *Studiu introductiv la volumul „Preoți în tranșee 1941-1945”*, pag. VIII–IX.
- MANOLE, Ilie, – *Publicații religioase pentru instituția clerului militar* în „Armata și Biserica”, nr. 4 / 1996, pag. 191.
- MANOLE, Ilie, *Argument*, în „Armata și Biserica”, Nr. 4/1996, pag. 5 – 6.
- MANOLE, Ilie, *Publicații religioase pentru Instituția Clerului Militar*, în revista „Armata și Biserica”, nr. 4/1996, pag. 191.
- MATEESCU, Mirela, Sorina, *Țara Românească, de la Radu cel Mare la Neagoe Basarab* în „HISTORIA”, revistă de istorie, an VII, (2007) Nr. 67.
- MATEI, Popescu – *Eroii* – în „A.C.”, an. I (1940), nr. 2 – 3, pag. 10, 12.

- MĂȚĂ, Cezar, *Arhivele Militare Românești privind activitatea confesională pe frontul de Est*, în „Armata și Biserica”, nr. 4/1996.
- MIHAIL, Paul – *Contribuția Episcopului Melchisedec la Războiul pentru Independență* – în „B.O.R.”, an. XCV (1977), nr. 5 – 6, pag. 420.
- MLADIN, Nicolae, Mitropolitul Ardealului, *La aniversarea a 60 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România*, în „Mitropolia Ardealului”, An XXIII (1978), nr. 10-12, octombrie-noiembrie, pag. 706.
- MLADIN, Nicolae, profesor la Institutul Teologic Universitar Sibiu, *Teologia Morală*, în „Mitropolia Ardealului”, (M.A.) An VI (1961), Nr. 11-12, p. 779.
- MOARTEA lui *Vasile Saftu*, în „G.T”, din 7 Aprilie 1922.
- MOISESCU, Gh., I., *Ioan Episcopul Armatei*, în „B.O.R.”, An LV (1937), Nr. 3-4, pag. 241.
- MOISESCU, Gheorghe, I., *Alegerea, hirotonia și investirea noului Episcop al Armatei*, în „B.O.R.”, an LX, (1937), nr. 7-10, pag. 583.
- MOMENTE și drumuri pastorale, în „A.C.”, an IV (1943), nr. 5-6, pag. 54-55.
- MURARIU, Protos, Modest, *Schitul „Sf. Ioan Botezătorul” de la Alba Iulia*, în „Îndrumător pastoral” I, (Î.P.) Alba Iulia, 1977, p. 231.
- NĂSTASE, Gh., – *Troița* - în „A.C.”, an IV (1943), nr. 10 – 12, pag. 15.
- NESTOR, Vornicescu, Severineanul – *Acte și fapte de întrajutorare ortodoxă în 1877* – în „Ortodoxia”, an. XXIX (1977), nr. 2, pag. 136 – 137.
- NOUL Episcop al Armatei, în „Revista Teologică”, 1937, pag. 260.
- NU *zadarnic străbunii eroi au luptat. Cinste și recunoștință eroilor de la Mărășești, Oituz, Mărăști, 1917-1967*, în „M.M.S”, An. XLIII (1967), nr. 7-8, pag. 457.
- O personalitate marcantă a spiritualității românești din Covasna, Justinian Teculescu (1865-1932)*, în „Plai mioritic covăsnean”, (2002), nr.1, pag. 4.
- ORGANIZAREA *clerului militar*, în „Telegraful Român”, an. LXIX, (1921), nr. 38.
- ORGANIZAREA *clerului militar*, în „Telegraful Român”, an. LXIX (1921), nr. 62.
- OTU, Petre, *Din activitatea Episcopului General de Brigadă dr. Partenie Ciopron în anii 1940-1948*, în „Revista de Istorie Militară” (R.I.M.) „Armata și Biserica”, Nr. 4/1996. Ediție coordonată de Comandor Ilie Manole, București 1996.
- OTU, Petre, *Observatori militari americani pe frontul românesc*, în „Magazin istoric”, An XLI, (2007), nr. 12 (489), Decembrie, pag. 27.
- OTOIU, Ioan, *Adunarea desp. V. Săliște al “Asociațiunii” la Cacova*, în “Telegraful Român”, An 56 (1908), Nr. 77.

- PAIU, Costache, I. – *Cu fața la dușmani* – în „A.C.”, Organ Oficial al Episcopiei Militare, anul II (1941), nr. 1, pag. 35.
- PARTENIE, Ciopron, Episcopul Armatei – *Pastorală către oștire, cu prilejul sfintei sărbători a Învierii Domnului din anul 1944, transmisă prin preoții militari* – în „A.C.”, an V (1944), nr. 1 – 4, pag. 2, 4-5.
- PARTENIE, Ciopron, Mitropolia Iași – *Omagiu Înalt Presfințitului Mitropolit Pimen cu ocazia jubileului de 25 de ani de Arhipăstorie*, „Viața Monahală”, an. I, (1934), nr. 11 – 12, Ian. – Feb., pag. 302, 306.
- PARTENIE, Episcop al armatei – *Pastorală de Paști*, (1940), în „A.C.”, an. I, (1940), nr. 1, Mai, pag. 5.
- PARTENIE, Episcop al Armatei Române, Inspector al Clerului Militar – *Pastorală de Paști – Tuturor ostașilor din toate armele, har, milă și pace de la Dumnezeu și Mântuitorul Iisus Hristos, iar de la Noi, arhierească binecuvântare* – în „Arma Cuvântului”, an. I (1940), nr. 1, pag. 6 – 7.
- PARTENIE, Episcopul Romanului și Hușilor, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „M.M.S”., an XXXVIII (1962), nr. 9-12, pag. 641.
- PARTENIE, Episcopul Armatei, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „Arma Cuvântului”, (A.C). Anul IV, (1943), nr. 1-4, Editura Episcopiei Militare Alba Iulia, pag. 7.
- PARTENIE, Episcopul Armatei, *Pastorală de Nașterea Domnului*, în „A.C.”, an IV (1943), nr. 10-12, pag. 6.
- PARTENIE, Episcopul Armatei, *Pastorală la Învierea Domnului*, în „A.C.”, An. I (1940), nr. 1, pag. 4.
- PARTENIE, Episcopul Armatei, *Pastorală la Învierea Domnului*, în „A.C.”, an II (1941), nr. 3-4, pag. 2-3.
- PARTENIE, Episcopul Armatei, *Pastorală de Nașterea Domnului și Anul Nou*, în „A.C.”, an. I (1940), nr. 8, pag. 3.
- PARTENIE, Episcopul Armatei, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „A.C.”, An. III (1942), nr. 10-12,
- PARTENIE, Episcopul Armatei, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „A.C.” An IV (1943), nr. 10-12, pag. 7.
- PARTENIE, Episcopul Romanilor și Hușilor, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „M.M.S.”, an XXXIX (1963), nr. 3-4, pag. 155.
- PARTENIE, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „A.C.”, an V (1944), nr. 1-4, pag. 2, 5, 6.

- PARTENIE, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „M.M.S.”, an LI (1975), nr. 3-4, pag. 381.
- PARTENIE, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „M.M.S.”, an XLI (1965), nr. 3-4.
- PARTENIE, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „M.M.S.”, an XLII (1966), nr. 3-4, pag. 140.
- PARTENIE, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „M.M.S.”, an XLIII (1967), nr. 3-4, pag. 227.
- PARTENIE, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „M.M.S.”, an XLIV (1968), nr. 3-4, pag. 125.
- PARTENIE, *Pastorală de Învierea Domnului*, în „M.M.S.”, an L (1974), nr. 3-4, pag. 163-164.
- PARTENIE, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „M.M.S.”, an L (1974), nr. 9-12, pag. 671.
- PARTENIE, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „M.M.S.”, an LI (1975), nr. 9-12, pag. 625.
- PARTENIE, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „M.M.S.”, an LII (1976), nr. 11-12, pag. 608.
- PARTENIE, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „M.M.S.”, an XLVIII (1972), nr. 9-12, pag. 693.
- PARTENIE, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „M.M.S.”, an XLI (1965), nr. 11-12, pag. 597.
- PARTENIE, *Pastorală la Nașterea Domnului*, în „M.M.S.”, an XXXIX (1963), nr. 11-12, pag. 651.
- PAVEL, Arhid., Foca (veteran de război decorat pe frontul de luptă), *Regretatul Episcop al Armatei Dr. Partenie Ciopron*, în „Telgraful Român”, an CXLII (1995), nr. 21-24.
- PACURARIU, Mircea – *90 de ani de la Proclamarea Independenței de Stat a României – Atitudinea Bisericii Ortodoxe Române față de Războiul de Independență*, în „B.O.R.”, Anul LXXXV, (1967), nr. 5 – 6, pag. 606.
- PĂCURARIU, Mircea, *Dr. Ioan Stroia*, în „Cărturari sibieni de altădată”, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2002, p. 324.
- PĂCURARIU, Mircea, *90 de ani de la proclamarea Independenței de Stat a României*, în „B.O.R.”, An. XXXV, (1967), Nr. 5-6, pag. 611.

- PĂCURARIU, Mircea, *O încercare de deznaționalizare a românilor: Episcopia Greco-Catolică maghiară de Hajdudorogh*, în „M.A.”, An XXIII, (1978), nr. 7-9, iulie-septembrie, pag. 482.
- PACURARIU, Mircea, *Postfață* la „Cartea de aur a satului Cacova – Fântânele”, pag. 94.
- PACURARIU, Mircea, *Preotul Colonel Ioan Dăncilă*, în „Cărturari sibieni de altă dată”, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2002, pag. 473.
- PĂCURARIU, Mircea, *Preoți Militari Români în al doilea Război Mondial*, în „Studii de Istorie a Bisericii Ortodoxe Române”, Editura Academiei Române, București 2005, pag. 443.
- PAUNAS, *Instalarea preotului Iacob Șteflea. Concertul „Reuniunii de cântări”*, în „Telegraful Român”, (1901), Nr. 126.
- PELIGRAD, Dumitru, *Episcopul armatei, Dr. Ioan Stroia, - 130 de ani de la naștere*, în „T.R.”, (1995), Nr. 7-8.
- PENTELESCU, Aurel, *Înființarea Episcopiei Armatei. Episcopii militari*. în „Armata și Biserica”, Nr. 4 / 1996, București, pag. 176 ; „Revista de istorie militară”, nr. 3 (20), 1993, pag. 38.
- PENTELESCU, Aurel, PREDA, Gavriil, *Justinian Teculescu, primul episcop al Armatei Române*. Documente inedite, în „Grai Românesc”, (G.R.), Foaie de spiritualitate ortodoxă a Episcopiei Covasnei și Harghitei, an. VII, (2005), nr. 4 (29), pag.7;
- PENTELESCU, Aurel, PREDA, Gavriil, *Justinian Teculescu...*, în „Angustia”, (Ang.) Istorie, Sociologie, Editura Angustia, Sf. Gheorghe, Nr.10, 2006, pag. 127.
- PENTRU *sufletul Basarabiei*, în „A.C.” an II (1941), nr. 8-9 , pag. 6.
- PETCU, Cristian, *Primul Patriarh Miron Cristea, personalitate a culturii române*, în „Historia”, Revista de istorie, An VII, (2007), Nr.72 , Decembrie, pag. 35.
- PETRACHE, Nicolae, *Luptătorii Neamului și ai Crucii*, în „A.C.”, an. IV (1943), nr. 5-6, pag. 14.
- PIMEN, Mitropolitul Moldovei și Sucevei – *Cuvânt către preoți la începutul războiului*, în „Viața Monahală”, an. I (1934), nr. 11 – 12, pag. 335.
- PIMEN, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, *Carte Pastorală de Anul Nou* (1924), în „Mărășești, Locul biruinței cu biserica Neamului”, Tipografia Monastirei Neamțu, 1924.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Armata și Biserica*, în „T.R.” an 142 (1995), nr. 13-14. Cuvânt rostit la Cercul Militar Sibiu, la 16 III 1995.

- PLAMADEALA, Antonie, *Episcopul Chesarie al Buzăului*, în volumul „De la Cazania lui Varlaam, la Ion Creangă”, Sibiu, 1997, pag. 193.
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Marina Hociotă. Maica Mina din Săliștea Sibiului „O nouă Ecaterina Teodoroiu”* în „Dascăli de cuget și simțire românească”, Editura Institutului Biblic de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981, p. 458-459.
- POP, Partenie – *Clerici ortodocși alături de poporul român în lupta pentru unitate națională* – în „M.A.”, An. XXIII, (1978), nr. 10 – 12, pag. 778.
- POPESCU, H., Ioan – *Să luăm aminte!*, în „A.C.”, an IV (1943), nr. 1 – 4, Ianuarie – Aprilie, pag. 36.
- POPESCU, H., Ioan, Confesor Batal. 20 V.M., în rubrica, *Cronica Războiului*, sub titlul, *Prin Munții Crimeei*, în „A.C.”, An. III (1942), Nr. 7-9, pag. 175.
- POPESCU, Mih., „Sprijinul dat Bisericii Ortodoxe din Ardeal de frații din Principate”. Extras din revista „Țara Bârsei”, Tip. „Unirea”, Brașov, Str. I. G. Duca 20, 1936, pag. 1, act aflător La Arh. Stat. Min. Instr., Dos. 1830/1851, pag. 1.
- Pr. Lector Vasile Merticariu, *Sfinții Militari în spațiul românesc*, în „Armata și Biserica”, Nr. 4 / 1996, Pag. 119 – 126.
- PRAZNICUL *Învierii la Alba Iulia*, în „A.C.”, an II (1941), nr. 3-4, pag. 43.
- PRELEGERILE *publice ținute în școala din Săliște*, în „Telegraful Român”, (1901), nr.143.
- PRINȚUL *moștenitor român în Ardeal*, în „T.R.”, An LXVII, (1919), Joi 10 Aprilie.
- R. *Cinci ani*, în „A.C.”, an III (1942), nr. 7-9, pag. 129-130.
- RADU, Vulpe – *Romanitate și creștinism, coordonate ale etnogenezei române* – în volumul *De la Dunăre la Mare*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și a Dunării de Jos, Galați, 1977, pag. 21.
- RĂȘCANU, Gabriel, Arhimandrit, *Datoriile preotului în armată*, în „B.O.R.”, An. IV, 1877-1878, pag. 173-180.
- RED. *Ziua Dreptății*, în „A.C.”, an II (1941), nr. 5-7, pag. 2.
- REDACTIA, *Doliul Național*, în „A.C.”, An I (1940), nr. 2-3, pag. 1, 3.
- REGULAMENT *pentru punerea în aplicare a Legii Privitoare la organizarea clerului militar*, 1924.
- REUNIUNEA *pompierilor din Comitatul Săliște*, în „Telegraful Român”, (1907), Nr. 104.
- REVISTA *Teologică*, An I, (1907), Nr. 1, ian. (copertă).

- REVISTA *Teologică*, Nr. 4, aprilie 1937, p. 206.
- REZACHEVICI, C., *Vasile Lupu – O domnie frământată de țeluri înalte*, în „Istoria Românilor” Vol. V, București 2003, pag. 144-145.
- REZACHEVICI, C., *Viața politică la mijlocul secolului al XVII – lea. Epoca lui Vasile Lupu și Matei Basarab*, în „Istoria Românilor”, Vol. V, coordonator Virgil Cândea, Editura Enciclopedică, București 2003 pag. 119.
- RUBRICA *Știri*, din „B.O.R” ., An 43 (1925), nr. 1 (526), pag. 63.
- RUSU, Augustin, – *Personalitatea preotului în structurile militare – în „Armata și Biserica”*, nr. 4 / 1996, Pag. 256.
- RUSU, Iosif, *Episcopul Justinian Teculescu*, în „Îndrumător pastoral” I, (Î.P.) Alba Iulia, 1977, p. 253.
- SCRIBAN, Iuliu, *Comentariu la Cartea de predici Pentru neam și pentru Lege*, în „B.O.R” (1932), nr. 2, pag. 172.
- SCRIBAN, Iuliu, *Episcopul Justinian Teculescu Pentru neam și lege. Cuvântări și predici*, Sighișoara, 1931, în „B.O.R” ., Anul L, (1932), nr. 2, (611), pag. 171.
- SCRIBAN, Iuliu, *Hirotonirea episcopului oștirii*, în „B.O.R.”, Seria II, An 43 (1925), Nr. 7 (532), p. 437.
- SCRIBAN, Iuliu, *Moartea Episcopului Justinian Teculescu al Cetății Albe*, în „B.O.R.”, An L (1932), Nr. 9, pag. 608, 610.
- SCURTU, Ioan, *Portrete în paralel: Carol I – Ferdinand*, în „Historia”, Revistă de istorie, An VII, (2007), Nr. 66, Iunie, pag. 12.
- SECAȘ, Gheorghe – *Cărți și Reviste – în „A.C.”*, an. I (1940), nr. 8, pag. 29 – 30.
- SECAȘ, Gheorghe – *Cerc civil – militar în Alba Iulia*, în „A.C.”, an II (1941), nr. 1, pag. 41.
- SFINȚIREA *capelei ortodoxe române din Diciosânmărtin*, în „Telegraful Român”, an. LXIX (1921), nr. 88.
- SINODUL *preoțimii din Sfânta Mitropolie ortodoxă română* în „Telegraful Român”, An LXVII, (1919), Nr. 28.
- SINODUL *protopresbiterial al tractului Săliște*, în „Telegraful Român”, (1908) Nr. 22.
- SPICUIRI *din Pastoralele de Paști ale Ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române*, în „B.O.R.”, An. LXXX (1962), nr. 5-6, pag. 538.
- STAN, Constantin, I., și ȘERBAN, Ioan, *Călătoria generalului Henri M. Berthelot în Transilvania și Banat (decembrie 1918- ianuarie 1919)*, în „Apulum” XXXVIII/2, 2002, pag. 176.

- STĂNESCU, Marin, C. – *România Mare – visul românilor americani* – în „Magazin Istoric”, an. XXXIV (2001), Serie nouă, nr. 3 (408), pag. 45 – 46.
- STĂNILOAE, D., *Ortodoxia românească și Patria*, în „Ortodoxia”, An XXXII, (1980), Nr. 4, Octombrie - Decembrie, pag. 580.
- STĂNILOAIE, Dumitru, IONESCU, Ion, PĂCURARIU, Mircea, GEORGESCU, Ilie, ELIAN, Al., VASILESCU, Emilian, CIUREA, Al., I., CHIALDA, Mircea, PORCEASCU, Scarlat, RĂMUREANU, Ioan și VORNICESCU, Nestor – *Cincizeci de ani de la Unirea Transilvaniei cu România. Contribuția clerului român la luptele poporului român pentru libertate națională și unitate.* – în „B.O.R.”, an. LXXXVI (1968), nr. 11 – 12, pag. 1333.
- STOENESCU, Alex, Mihai, *Maria și Ferdinand*, în „Historia”, An VII, Nr. 66, Iunie 2007, pag. 21.
- STRĂJAN, Ioan, *Mihai Viteazul*, în revista „Dacoromania”, nr. 27, Alba Iulia, 2006, pag. 2.
- STROIA, I., *Predică la duminica a II-a după Rusalii*, în „Revista Teologică”, (1907), Nr. 1, p. 398.
- STUPCANU, Teoctist – *Activitatea călugărilor din Eparhia Moldovei în timpul Războiului – Campania din 1916* – în „Viața Monahală”, Iași, an. I (1934), numărul 11 – 12, pag. 322.
- SUNT *Ostaș*, în „A.C.”, An V (1944), nr. 1-4, pag. 62 – 63.
- ȘERBĂNESCU, Nicolae, *Un veac de la Proclamarea Independenței de Stat a României 1877 – 9 Mai 1977* – în „B.O.R.”, an. XCV (1977), nr. 56, pag. 381.
- ȘOFRON Vlad, *Institutul Teologic de grad universitar Sibiu, întemeierea și dezvoltarea școlii sub episcopul Vasile Moga (1811-1845)*, în „Mitropolia Ardealului”, An 6, (1961), Nr. 11-12.
- ȘOFRON, Vlad și PACURARIU, Asistent Mircea, *Istoria Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu (1811-1961)*, în „Mitropolia Ardealului”, (M.A.), An VI, (1961), nr. 11-12 noiembrie-decembrie, pag. 720
- TAMAȘ, Corneliu, LĂCUSTĂ, Ioan, *Pasiunea lui Ioan Bulacu, un țaran ca toți țaranii*, (I), în „Magazin Istoric”, Anul XII (1978), nr. 9, (138), pag. 14.
- TECULESCU, Ioan, *Predică în duminica a V-a a Paresimilor*, în „Revista teologică”, Anul I, (1907), nr. 4, pag. 159 – 165.
- TECULESCU, Ioan, protopop, *Mulțumită*, în „Telegraful Român”, An LXVI (1918), nr. 49-50.

- TELEGRAFUL *Român*, An LXVI, (1918), Nr. 49-50.
- TELEGRAFUL *Român*, (T.R.), An. LXIX (1921), nr. 88.
- TEODOR, Gheorghe – *Pe zonă* – în „Arma Cuvântului”, An I (1940), Nr. 2-3, Tipografia „Alba”, pag. 13.
- TUDOR, Ilie, *Vindecați-vă inima la Covasna*, în Revista „Formula As”, an XI (2001), nr. 38 (483), pag. 6.
- UNDREA, în „Magazin Istoric”, An XLI, Serie Nouă, Nr. 12 (489), Decembrie 2007, pag. 65.
- VASILESCU, Gheorghe, *Asistența Religioasă în Oastea Țării Românești în 1850-1870*, în Revista „Armata și Biserica”, Nr. 4/1996, pag. 129, Ediție coordonată de Comandor Ilie Manole: cf. Arhiva Mitropoliei Ungro - Vlahiei, Dosar Nr. 1628 / 1850, fila 1.
- VENIAMIN Monahul - † *Mitropolitul Pimen al Moldovei* în „Viața Monahală”, an. II (1934), nr. 9 – 10, Decembrie, pag. 198.
- VICOVAN, Ion, *Autocefalia și Patriarhatul Bisericii Ortodoxe Române*, în revista „Armata și Biserica”, nr. 4/1996, pag. 80.
- VORBIREA *de instalare a Prot. Dr. Ioan Stroia*, în “Telegraful Român”, (1908), Nr. 59.
- ZAMFIRESCU, Dan, *Ortodoxia luptătoare. Meditație la tabloul votiv de la Cozia*, în „Armata și Biserica”, Nr. 4/1996, pag. 57 – 62.